

OBSAH

DÍL ČTVRTÝ. SKLADBA

Co je skladba 425	5
I. VĚTOSLOVÍ § 426—635	6
A. VĚTA JAKO CELEK § 426—503	
Věta a jazykový projev 426	6
1. Věty podle větného nositele § 427—438	6
Větný nositel 427	
Věty slovesné § 428—443:	7
Věty dvojčlenné 428, s všeobecným podmětem 429, s neurčitým podmětem 430	
Věty jednočlenné, bezpodměté 431, jmenovací 432	
Věty jmenné § 433—437:	16
obecný výklad 433, povaha jmenných vět 434—436, jejich rozsah 437	
Věty citoslovné 438	28
2. Věty podle vzájemné spojitosti § 439—503	
a) Samostatné věty § 439—448	30
Obecný výklad 439	
Věty podle obsahu: oznamovací 440, rozkazovací 441, práci 442, tázací 443, podmínková 444	
Věty podle citovosti:	38
citové věty oznamovací 445, tázací 446, řečnická otázka 447, citové věty práci 448	

b) Souvětí § 449—485	53
Souvětí souřadné podřadné, hlavní vedlejší věta 449	
Souvětí souřadné § 450—459:	55
souvětí souřadné po stránce mluvnické 450; po stránce	
myšlenkové: slučovací 451, odporovací 452, vylučovací 453;	
souvětí myšlenkově podřadné 454	
Některé věty po stránce výrazové:	65
věty přací a rozkazovací 455, tázací, účelové 456, podmínkové	
457, přípustkové 458, příčinné 459	
Souvětí podřadné § 460—480	72
Obecný výklad 460	
Vedlejší věty obsahové § 461—466:	75
oznamovací 461, podmínkové 462, přací a rozkazovací 463,	
tázací 464—466	
Vedlejší věty doplňovací § 467—480:	84
časové 467, účinkové a následkové 468, příčinné 469, účelové	
470, podmínkové (skutečné a neskutečné) 471—472, přípustkové	
473, omezovací (opakově omezovací, zřetelové, výjimečné, odpo-	
rovací) 474—477, srovnávací 478, přísudkově určovací 479,	
vztažné 480	
Podřadné souvětí složitě § 481—485:	111
s několikanásobnou větou vedlejší 481, s vedlejší větou roz-	
vitou 482, s několikanásobnou větou hlavní 483, souvětí roz-	
vité hlavní větou 484, několikanásobné souvětí 485	
Pořádek vět v souvětí (větosled) § 486—495:	116
v souvětí mluvnicky souřadném 486—487, mluvnicky pod-	
řadném 488—495	
Výdechové členění souvětí: souvětí jako celky, věty v souvětí 496	131
c) Přímá, nepřímá a polopřímá řeč § 497—500:	133
obecný výklad 497; řeč přímá, neuvozená a uvozená 498; řeč	
nepřímá 499, polopřímá 500	
3. Ztráta větné povahy § 501—503:	139
věty slovesné 501, jmenné 502, citoslovné 503	
B. ČÁSTI VĚTY § 504—624	145
Obecný výklad 504	
Obsahové části § 505—520:	
podmět 505, přísudek 506, přívlastek 507; doplněk 508—514	152
předmět 515—517, příslovečné určení 518—519;	
hlavní jednotná větná část 520	180

Mluvnické části 521	181
Hlavní a vedlejší obsahové části 522	182
Holé a rozvité části § 523—524:	182
holé — rozvité 523; stejnorodě a nestejnorodě rozvité 524	
Jednotlivé, několikanásobné a opakované části 525	187
Spojování částí věty § 526—624	189
Obecné výklady 526	
Výdechové a spojkové spojování § 527—539:	191
věta jako celek 527;	
rozvité části 528, nestejnorodě rozvité 529—530, stejnorodě rozvité 531—534	193
několikanásobné části 535—537	205
opakované části 538	213
Vazba větných částí § 539	215
Mluvnická shoda větných částí § 540—554:	216
Obecné výklady 540	
Přívlastek a jeho substantivum, adjektivní a substantivní 541	218
Doplňk a jeho substantivum 542	220
Příslovečné určení a substantivum 543—546	222
Přísudkové jméno a podmět 547—548	229
Slovesný přísudek a podmět 549	236
Sponové sloveso a podmět nebo přísudkové jméno 550	237
Sponové sloveso a jednotná část věty, přechodník a podmět věty 551	240
Nevyjadřování větných částí § 552—554:	241
obecný výklad 552; nevyjadřování, opakují-li se 553, jestliže se snadno domyslí 554	
Pořádek větných částí, slovosled § 555—624	246
Obecné výklady 555	
Slovosled fonetický (přízvukový) § 556—564:	247
obecný výklad 556, příklonky na 2. místě ve větě 557, na dalším 558—563, pořad několika příklonek 564	
Slovosled významový § 565—624	261
Obecné výklady 565	
A. Slovosled věty jako celku § 566—600	263
Obecný výklad 566	

Slovosled mimo důraz § 567—591	263
1. Mluvnické části věty, spojky 567, částice <i>zda, zdali</i> 568	263
2. Psychologický přísudek § 569—577	267
Obecný výklad 569	
Psychologický přísudek mimo otázky a odpovědi na ně § 570; v otázkách doplňovacích 571—572, zjišťovacích 573—574, s neurčitými zájmeny 575	
Psychologický přísudek v odpovědích na otázky 576—577	
3. Psychologický podmět § 578—585	287
Obecné výklady 578—579	
Psychol. podmět mimo otázky § 580—584: začátkové, středové a koncové postavení 580; psychol. podmět představově 581—584	291
Psychol. podmět v otázkách 585	300
4. Jiné části věty § 586—590:	302
obecný výklad 586; určité sloveso 587, větný podmět určitého slovesa 588—589, předmět příslovecně určení 590	
5. Ukazovací a osobní zájmena 591	313
Slovosled při důrazu § 592—600	315
Citoslovce, citové části a zájmena 592—593	
Důrazná slova § 594—600:	320
Obecný výklad 594	
Důraz jednotlivý § 595—598:	323
důrazné spojky, citoslovce, důrazný psychologický podmět 595, psychol. přísudek 596—598	
Důraz dvojitý 599—600	333
B. Slovosled několikaslovných větných částí § 601—624	336
Spojité a nespojité několikaslovné části věty 601	
Rozvité části jmenné nebo příslovecně: části představově jedno- úkonné 602, jednoúkonné nebo dvojúkonné 603	339
Části několikanásobné 604, opakované 605	
Vzájemný pořad členů ve spojitých několikaslovných částech § 606—624	346
Obecný výklad 606	
Postavení přívlastku § 607—622:	
Adjektivní přívlastek holý mimo důraz 607, v důrazu 608	
Adjektivní přívlastek stejnorodě rozvitý: typ <i>starý český jazyk</i> (<i>starý jazyk český</i>) 609, <i>nový, dobrý obchod</i> a <i>cizí slovo, latinské</i> atd. 610	351

Adjektivní přívlastek s členem nestejnoroďe rozvíjejícím: obecný výklad 611; typ <i>velmi dobrý člověk, Slovany (veskrze) obývané území</i> atp. 612—613	357
Adjekt. přívl. rozvitý stejnorodě i nestejnoroďe: typ (<i>jeden</i>) <i>můj velmi dobrý přítel</i> atp. 614—615	370
Adjekt. přívl. nestejnoroďe šíře rozvitý 616	373
Substantivní přívlastek holý a rozvitý 617	376
Substantivní a adjekt. přívlastek 618	378
Neshodný přívlastek: genitivity <i>jeho, jejich, jich</i> a zřetelový instr. 619, gen. množství 620, jiné jmenné genitivity, podmětový dat., ostatní neshodné přívlastky 621	378
Shodný i neshodný přívlastek 622	384
Rozvitě přísudkové a doplňkové adjektivum 623	385
Rozvitý přechodník 624	387
C. VĚTA PO STRÁNCE PRAVOPISNÉ § 625—635:	388
obecný výklad 625; čárka 626—627, tečka 628, dvoječka 629, středník 630, otazník 631, vykřičník 632, zápornky 633, pomlčka 634, uvozovky 635	

II. VÝZNAMOSLOVÍ § 636—865 403

Obecný výklad 636

A. MLUVNICKÉ ČÍSLO, ROD A OSOBA § 637—651 404

Mluvnické číslo: jednot. a množ., pomnož. jména atd. 637; příležitostná číselná platnost 638; citové číslo 639; číselné pojetí různých výrazů (*otec a matka...*) 640—642; množ. pojetí jednot. jmen, množ. tvar místo jedn. 643

Mluvnický rod § 644—648: 421

Dvojí a trojí rod některých substantiv, přirozený rod 644;

Přechylování, obourodost a vespolnost substantiv 645—646 425

Citový rod 647 430

Rodové pojetí výrazů a slov (*otec a matka, otec s matkou...*) 648 431

Mluvnická osoba § 649—651: 433

obecný výklad 649; pojetí výrazů co do osoby, citová osoba 650; v nepřímé řeči 651

B. JMÉNA (NOMINA) § 652—790 440

Obecný výklad 652

Podstatná jména § 653—655: 440

ve smyslu širším a užším, obecná a vlastní... 653; slova a slovní spojení zpodstatnělá 654; substantiva v úkonu jiných druhů (v úkonu příslovečném...) 655

Přídavná jména § 656—677	447
Příd. jm. ve smyslu širším a užším... 656	
Příd. jm. přivlastňovací : na <i>-ův</i> a <i>-in</i> 657, na <i>-í</i> 658, na <i>-ský</i> (<i>-ký</i>), <i>-ovský</i> , <i>-ový</i> , <i>-ovní</i> , <i>-ní</i> , <i>-ný</i> , <i>páně</i> 659	
Podmětová a předmětová adj. § 660—663	455
obecný výklad 660; adjektiva ze jmen životných 661—662, ze jmen neživotných 663	
Ostatní adjektiva : příslovečná 664, zastupující genitiv 665	466
Stupňování adjektiv : obecný výklad 666, poměrnost stupňování 667—669	470
Jmenná a složená adjektiva § 670—673:	476
adjektiva v užším smyslu 670—672, v širším smyslu 673	
Zpodstatnělá adjektiva : slovotvorné a úkonné zpodstatňování 674, zpodstatnělá adjektiva jmenná 675, složená 676, zpodstat. adjektivalia 677	487
Zájmena § 678—711	493
Obecný výklad 678	
Zájmena osobní : užívání zájmen nezvratných 679; citová zájmena 680; <i>on</i> 681, <i>ona</i> a <i>ten</i> 682	494
Zvratné <i>se</i> (<i>si...</i>) 683	503
Zájmena přivlastňovací 684—685, svůj 686	506
Záj. ukazovací § 687—701:	511
<i>ten</i> ve významu odkazovacím do minula, <i>ten</i> <i>on</i> 687—689, <i>ten</i> <i>tento</i> 690—692, do budoucna 693;	511
ve významu přímo ukazovacím 694, ve spojení se jmény času, <i>ten - onen...</i> 695;	526
citové <i>ten</i> 696, <i>to</i> 697	530
<i>tento, tehle...</i> 698, <i>tamtén...</i> 699	534
<i>onen</i> 700	536
<i>týž</i> (<i>tentýž</i>), <i>takový, jaký, sám</i> (<i>samej</i>) 701	536
Zájmena tázací 702	539
Zájmena vztažná § 703—707:	541
původně tázací 703, od původu netázací, <i>jenž, který, co, jaký,</i> <i>an</i> 704;	
nehodná vztaž. zájmena 705; vztažné věty a závislé otázky 706; vztaž. zájmena a ukazovací 707	
Zájmena neurčitá § 708—711:	551
<i>kdo, co, který, sotakdo...</i> 708, <i>někdo...</i> , <i>kdosi</i> 709, <i>kdokoli,</i> <i>ledakdo...</i> , <i>kdekdo...</i> , <i>bůh ikdo...</i> , <i>nevím kdo...</i> , <i>kdo chce</i> 710; <i>všecek, každý, nikdo...</i> , <i>žádný, jistý</i> 711	

Číslovky § 712—717	860
Obecný výklad 712	
Základní číslovky 1—4 713, 5, 6..., milion... čtvrt, půl..., kolik..., mdlo 714	
Řadové číslovky 715, druhové 716, násobné a podílné 717	568
Sklonované tvary § 718—742	571
Obecný výklad 718	
Nominativ: jmenovací nom. 719, příslovečný 720, nom. vlast- nosti 721	573
Genitiv § 722—732:	578
předmětový u sloves 722, u jmen 723; podmětový 724, částecný 725, celkový, množství a látky 726; záporový (předmětový) podmětový 727; citový 728; při adjektivech 729, přivlastňovací 730, příslo- večný 731, vlastnosti 732	589
Dativ § 733—736:	596
předmětový u sloves 733, příslovečný 734, u jmen, příslovci a citoslovcí 735; citový 736	
Akusativ § 737—739:	604
předmětový u sloves 737, u adjektiv, samostatný 738; příslovečný 739	
Vokatív 740	608
Instrumentál: předmětový 741, příslovečný 742	609
Předložky § 743—790	615
Předložky a jejich pády 743; původní a nepůvodní předložky 744; předložky s příslovci, složené předložky 745; postavení předložek 746; opakování předložek 747;	
bez (beze) 748	626
dle, podle, podél, vedle 749, do 750, dovnitř, uvnitř 751	627
k (ke, ku) 752, kolem, okolo, kol, vůkol 753, kromě (krom) 754	631
mezi 755, mimo 756, místo 757	636
na, významy předmětové 758, příslovečné 759—760; na Kladno (Kladně) do Kladna, v Kladně... 761	639
nad (nade) 762, o 763, ob 764, od (ode) 765	651
po s akus. 766, s lok. 767—768	656
pod (pode) 769, pro 770	661
prostřed, doprostřed, zprostřed 771	664
proti, naproti 772, před (přede) 773, přes (přese) 774, při 775	665

<i>s (se) s genit.</i>	776, s akus.	777; s instr. v příslovečných významech	
	778, v předmětových	779	670
<i>skrz (skrže)</i>	780, <i>stran (strany, stranu)</i>	781, <i>u</i>	782
<i>v (ve, u) s akus.</i>	783, s lok.	784	678
<i>vně, vůči</i>	785, <i>vz (z)</i>	786	681
<i>z (ze)</i>	787, <i>za</i>	788—790	682
C. SLOVESA	§ 791—849		688
Slovesa podle povahy děje	§ 791—794:		689
Činnostní..., předmětová a podmětová	791;		
Zvratná s předmětovým <i>se, si</i>	792, s nepředmětovým	793; typ <i>chce se mi spát...</i>	794
Úkony časovaných tvarů	§ 795—823		696
Obecný výklad	795		
1. Slovesný vid	§ 796—810		696
Obecný výklad	796, Okamžitá slovesa	797, trvalí	798;
opětovací slovesa stálá nestálá	799; zvláštní případy opětování	800	701
opakovací slovesa	801		708
Dokonavost a nedokonavost	802		710
Skládání sloves s předponami: prostě vidové předpony...	803;		
složená slovesa trvalí	804, opětovací	805—806, opakovací	807
Vidová stupnice	808		728
Užívání sloves podle vidu	809—810		732
2. Slovesný rod	§ 811—815		738
Činný trpný rod	811, Trpný rod podmětový bezpodmětý	812.	
Výrazové prostředky trpného rodu	813—815		
3. Slovesný čas	§ 816—822		749
Základní čas	816, Poměrný čas	817, ve vedlejších větách obsahových	818—820, ve vedlejších větách doplňovacích a ve větách hlavních
	821, Mimočasovost	822	
4. Slovesný způsob	823		762
Jednotlivé tvary a jejich významy	§ 824—847		763
Určité tvary	824: praesens	825, praeteritum	826, futurum
	827; indikativ	828, imperativ	829—830, kondicionál
	831		
Jmenné (neurčité) tvary	§ 832—847		778
Podstat. jméno slovesné	832, Supinum	833, Infinitiv	834,
v úkonu příslovce	835, substantiva	836, určitých tvarů	837

Příčestí § 838—847	790
Obecný výklad 838. Příčestí v užším smyslu 839. Přechodníky 840: přech. přítomný, budoucí a minulý 841; podle časového významu a obsahu 842; nevětné a ustrnulé přechodníky 843.	
Zpřídavnělá příčestí: přechodníky 844—845, příčestí vlastní 846—847	805
Ztráta slovesné povahy určitých tvarů 848—849	812
D. PŘÍSLOVCE § 850—858:	815
Původní a nepůvodní příslovce 850; vznik příslovcí ustrnováním 851—852	
Záporová příslovce 853: zápornky opakokladné a prostě záporné 854; zápor kladných vět, celkový 855, částečný 856; zápor vět záporných 857; citový zápor 858	
E. CITOSLOVCE § 859—863	834
Obecný výklad 859. Citoslovce v užším smyslu 860. Zvuková slova 861. Úkony citoslovcí 862. Původní nepůvodní citoslovce 863.	
F. SPOJKY: větné nevětné, původní nepůvodní 864	842
G. ČÁSTICE 865	845
Literatura	849
Jazykové prameny a jejich zkratky	852
Jiné zkratky a značky	854
Rejstřík	855